

de hoogte
mers zelf

te daarna
symboliek,
voldadigen

le katho-
heid van

sche vlag-
of. Grey-
van Cor-
geven te
op:

te-Genoot-
minarie te
dat staat:
binnen in
n", blz. 3,
e.a. Het
schrift
ar we-
chrift,
arando,

akt on-
en.
latth. 1:1
orden dan
en zin, het
kking van
e van den
e, blz. 11,
ende, enz.,
oorbidder
laria door
raagd om
n wij dan
e wel hoo-
Heere is
„Zij is en
„, blz. 17,
maar voor-
in soorti-
ngeropen.

darin, of
der deze

Bussum.

oken. Hij
i een ge-
ur in dat
kan men
te vlucht
L. Linde-
ll. Kbl.":

n spreken
in beide
„persoon-
et met mij
ie in Am-
-Zuid om
„maken".
degde ver-
dat hij
e zijn ge-
it hem ge-
naarvan de
zou zede-
een, die
had dan
wiekte

verklarde
vas „Men
ge handen
mster-
innen, die
n de slang
Mozes een
aard; al
aak".
assis-Am-
men wa-

feer zijn,
en is, nog
als ware
bat.
prekende,

is dezelfde
vonden bij
n een ge-
ziet men
riden ge-
erliest, en
um, gaat

bedacht,
een „klei-
vaderland
geschreis
over wat
d" dunkt.
noemen,
tenminste
rs denken
ing. Maar
sticht en.

met ongeknipte vleugels nog na een jaar kramp-achtige pogingen doet, om nieuwe kerk-afschieding te bewerkten, enkel en alleen omdat een bestaande kerkgemeenschap een „klein" ding tot iets groots herleid heeft, ja, die is niet zoozeer in het voortbestaan van zijn kerk, als wel reeds in haar ontstaan gevlocht naar het kleine. Of noemt men dat soms leven uit het centrum: een kerk stichtten op de basis van eens anders vermeende ongelukkig jaar? Of noemt men dat leven uit het centrum: een kerk fundeeren op veel reclame over diepe problemen, waarvan men in zijn eigen „beginsel-verklaring" nog niet eentje met den naam wist te noemen?

Het jongste grapje van Dr Geelkerken verdient ook te worden aangehoord:

„Het volgende vraagpunt voor de Synode van Assen zou wel eens kunnen zijn, of Adam een navel heeft gehad."

Inderdaad, zou Ds Smelik van Tienhoven nu aan zijn hoofdredacteur kunnen schrijven: het is ontroerend, na een jaar van zeer serieuze debatten nog „dezelfde eindelooze moppen". Maar Ds Smelik zegt dat liever van een ander.

Overigens blijkt Dr Geelkerken krachtens deze „originele probleemvorschijng" zich wonderwel te kunnen verplaatsen, niet zoozeer in den gedachten-gang van een breede groep gereformeerde christenen der 20e eeuw, als wel in dien van Rabbi Jimeja ben El'azar, ongeveer 270, die zijn opvatting, dat de eerste menschengeschiedenis was met twee aangezichten en toen in twee helften was gesneden, waarna iedere helft een rug kreeg, verdedigde met de opmerking, dat dit een kwestie was louter van exegese. Immers: de vrouw was geschapen uit een „rib", maar het woord „rib" in Gen. 2:21 betekende in Ex. 26:20: zijde. Niets nieuws onder de zon. Maar de eer is aan wie zulke vraagstukken bedenken: de rabbi en wie hem verstaat.

Over het heden liet Dr Geelkerken zich ook uit:

Ook verzekerde hij, dat nu de crisis er is, „men" — en blijkens het verband worden met „men" bedoeld de-geenen, die aan de zijde der Synode staan — „gaarne de eenheid weer zou terugvinden. Angstige po-gingen worden gedaan om een formule te vinden, waarop beide partijen ja kunnen knikken. Maar dat zou lijmen en krammen zijn".

Het zal wel aan ons liggen, maar wij hebben tot dus-fer van die „angstige pogingen" niets gemerkt.

Tenslotte nog de vermelding van de twee kerk-verbanden, die in Dr Geelkerken's nieuwere ver-bandleer bestaan. Hij zeide, en nog steeds haal ik Da Lindeboom aan:

Dit „indirect" aandringen op scheurmakerij werd later een „direct". Bij de beantwoording van den de-bater, zei Dr G., dat de kerk te Bussum een groote taak heeft. „Of zij is het eens met de Hersteld Geref. Kerk, en dan moet zij zich daarbij aansluiten, of zij is het daarmee niet eens, en dan moet zij zich daarbuiten houden". En verder: „Nu er twee kerkverbanden zijn bij de Geref. Kerk, is het de plicht van de Geref. Kerk te Bussum, zich ernstig te beraden, bij welk kerkverband zij zich wil aanslu-ten".

Ik denk, dat het juridisch brein, dat over den nieuwen naam van de gemeenten, die Dr Geelkerken volgen, nadent, wel wat vreemd zal worden aan-gedaan, als hier de opvatting der twee verbanden van de Geref. Kerk wordt verdedigd.

Beethoven.

Over de herdenking van den sterfday van Beet-hoven, een eeuw geleden (26 Maart 1827) schrijven we niet veel. De gedenkdagen van tegenwoordig hebben vaak geen grootere beteekenis, dan dat de pers zich verplicht rekent, artikelen over den man of vrouw, die te gedenken is, op haar program te zetten, die dan ook, na aanzoek van een of meer scribenten, wel geleverd worden. Maar de leve-rantie van woorden, zoo veel per kolom, is nog niet waarborg van een wezenlijke gedachte bij het volk. Een gedenkdag heet evenwel: ge-den-k-dag.

We willen uit den overlopenden stroom twee uitlatingen kiezen. In de „Groene Amsterdammer" schrijft eerst Constant van Wessem:

In den namiddag van 26 Maart 1827 stierf Beet-hoven.

Terwijl de sneeuw voor het huis lag, riep de donder-slag van een onweer voor het laatst de levensgeesten in den stervende wakker. Beethoven richtte zich op en viel terug in de armen van Anselm Hüttenbrenner, die, met mevrouw van Beethoven (de vrouw van Johann), op dat oogenblik de eenige aanwezige in de sterf-kamer was.

Het is onjuist het voor te stellen alsof Beethoven arm en verlaten door de wereld is heengegaan. Mozart werd van de armen begraven, door enkele vrienden be-gelid, waarvan er slechts vijf den sneeuwstorm tot aan de begraafplaats uithielden. Beethoven liet ongeveer 18000 in Oostenrijksche staatspapieren en baar geld na, had een 2de klasse begrafenis en werd door meer dan 20.000 menschen naar zijn laatste rustplaats bege-leid, terwijl de jonge meisjes op zijn weg atonden, „de hand ten hemel heffend als om een laatst vaarwel te zeggen aan de ziel die hun zooveel teedere ontroeringen had geschonken" (de Hevesy). Een zanger van de Ita-liansche opera te Weenen, Lablache (Beethoven min-schitte de Italiaansche opera!) trotseerde de 200 gulden

boete, die op het zingen buiten de opera stond, om hij de kerkelijke plechtigheid in het Requiem mee te zingen en zond de 200 gulden vast vooruit aan zijn directeur!

De armoede, die Beethoven leed, leed hij uit vrijen wil. Aan den eenen kant uit het nobele voornemen zijn aangenomen „zoon", zijn neef Carl, zooveel mogelijk na te laten, aan den anderen kant omdat niemand een mensch als hij enig comfort kon verleen, die niets voor zich wenschte, alles bevulde en verwaarloosde, ook zichzelf.

Het complex ziekten, waaraan Beethoven bezweken is, maakt nog steeds een onderwerp van bespreking onder artsen uit.

En hij besluit:

Beethoven's levensgeschiedenis is ons door sentimen-teele of would-be „titansche" voorstellingen tegen ge-maakt. Onze tijd wil, als reactie, van de eigenaardig-heden van een bruusk volksman onder adellijke plezier-makers, niets meer weten, verwijst alle boeken, die zich daarmee nog bezighouden naar de romans, die zoo gaarne een beroemd man tot poëtische figuur kiezen.

Maar het keunen van Beethoven's leven is een op-wekking en een kracht, en het heeft Romain Rolland tot een zijner voortreffelijkste boeken geïnspireerd. Beethoven's leven kan ons naast zijn muziek niet on-verschillig blijven en wij behooren ons over de voor-oordeelen, die de 19de eeuwache „helden"-vereering van Beethoven bij ons deed ontstaan heen te zetten om dan een menschenleven te vinden, minder beklagen-waardig op het eene punt, beklagenswaardiger op het andere punt, doch tot aan het einde bezield door een harde, maar edele hartstoechtheid en voortdurend gewikkeld in een veldslag tusschen zijn bruuskheid en zijn zin voor rechtvaardigheid en zijn geestdrift voor het groot-menschelijke.

Dr K. P. Bornet Kempers spreekt over Beethoven en de vrouwen: *cherchez la femme*.

We kunnen hier onmogelijk alle ons bekende vrou-wen, die Beethoven heeft liefgehad en die hem een tijdlang haar liefde schonken, ten toonele voeren. Het ontroerendst is eigenlijk de stille, door Beethoven niet opgemerkte liefde van de kleine Fanny del Rio, de dochter van den man aan wiens zorgen Beethoven een tijdlang zijn neef toevertrouwde en hij wien hij onge-veer dagelijks aan huis kwam. We danken haar menige herinnering aan Beethoven.

Een eigenaardige rol speelt Bettina van Arnim-Brentan in Beethovens leven. Deze jonge dame scheen zich ten doel gesteld te hebben, de harten van alle groote mannen in Duitschland stormenderhand te ver-overen en hierin slaagde ze tamelijk wel. Met Goethe stond ze op vertrouwelijke voet en tijdens een verblijf te Weenen verzuimde zij niet, Beethoven te bezoeken; zij berichtte Goethe over haar bevindingen. Aan de vol-komen onjuiste voorstelling die de dichter door deze brieven kreeg moest, was het voor een groot deel te wijten, dat de spoedig daarop gevolgde ontmoeting der twee grooten te Teplitz voor beiden een deceptie werf. Hiermede nog niet tevreden, vervaardigde Bettina een aantal liefdesbrieven, die Beethoven aan haar gericht zou hebben en die nog telkens in de Beethoven-litera-tuur het hoofd opsteken; ook in het reeds meer geciteer-de werk van de Hévesy prijken zij weer in volle glorie en karakteriseeren Beethovens verhouding tot de kleine Bettina, ofschoon de valsheid van deze brieven sinds jaar en dag onomstootelijk vaststaat.

Boven al deze vrouwenfiguren uit echter, straalt in milden glans een meisjesgestalte: Eleonore Von Brenning; niet de „Droom van een zomernacht", maar het visioen van een lentemorgen. Aan den ingang van dit leven staat ze, kalm en lieflijk, kuisch en teeder, Beet-hovens jongensliefde uit Bonn. Was zij het ideaal, dat hij weér zocht in alle andere vrouwen? Men kan den veredelenden invloed, dien de ruwe muzikantenjongen, in de ontvankelijkste jaren, van dit aristocratische, fijne meisje onderging, niet hoog genoeg aanslaan; zon-der haar waren in Beethoven de kiemen van teederheid, die voorhanden waren, misschien nooit tot zoo schoonen bloei ontbloeid, als thans het geval is.

Wij citeren deze artikelen, niet om den waan te voeden, alsof zij het beste waren, wat over Beethoven dezer dagen geschreven werd, maar om de armoede van „gedenkdagen" van dezen tijd te demonstreeren. Allemaal anecdotes, hier en daar niet meer dan een heel onnoozel begin om uit het leven den mensch, den kunstenaar te kunnen verstaan, verder enkele groote woorden over ver-heyenheid en zoo voort, en dan tenslotte: de dicht-gevrouwen krant. Maar de greep is eerder naar het sigarenkistje, dan naar de muziek van Beet-hoven, na zooveel lectuur.

En kent de laatste auteur wel heelmaal de ziel van Beethoven? Als het waar is, dat Eleonore voor Beethoven was, die ze hier gezegd wordt geweest te zijn, dan heeft hij haar ziel, het in haar ge-vonden ideaal, vast niet weer in alle andere vrou-wen gezocht. Maar in haar alleen.

De balans.

Ds W. H. Gispen maakt reeds gedurende eenige weken de balans op van de kerkelijke beweging, die door de volgelingen van Dr Geelkerken als „de reformatie" aangeduid wordt. Ds Gispen consta-teert, dat behalve een positief punt van reformatie ook nog zelfs een naam ontbreekt. Hij zegt:

Een veeg teeken voor de „nieuwe Doleantie" schijnt ons de „naamloosheid" van de „vrijgemaakte" kerken. Tot op dit oogenblik hebben ze nog geen haar onder-scheidenden en kenmerkenden naam.

Gemeenlijk toch is dat het eerste bij eene nieuwe kerkformatie, waarover men het eens is en tracht eens te worden.

Uit den naam toch moet ons iets toespreken, iets, dat ons zoo eenigzins mogelijk tegelijkertijd wat zegt van

oorsprong en beginsel van de kerk of kerken, die hare geboorte aankondigen.

Maar de kerken van de „nieuwe doleantie" hebben dat voorrecht nog niet.

Als Deputaten ad hoc wat mede te deelen hebben, adresseeren ze hun mededeeling in de „Overtoomsche Kerkhede". „Aan de Gereformeerde Kerken van het herstelde Kerkverband".

Maar wat dat nu is „het herstelde Kerkverband" weten we nog niet. De naam schijnt te zeggen dat er een kerkverband was, maar zegt niet welk verband.

Ook ligt aan dien naam de veronderstelling ten grondslag, dat dat kerkverband verbroken is, maar leert ons niet door wie dat geschied is. Evenmin wie het „hersteld" hebben.

Zijn het degenen, die hun kerkverband verbroken zagen of zijn het die het verbroken hebben.

Het ontbreken van den naam, nadat hij reeds heel lang geleden vastgesteld was door de leiders, maar sedert nog niet werd aangenomen, wijst op iets anders, meent Ds Gispen:

Het wijst er op, dat men het niet eens kon worden.

Misschien ook wel op bezwaren, die men met den gekozen naam bij de Regeering heeft ontmoet. Of ook dat men van een nieuwen naam in Amsterdam-Zuid en Tienhoven of Zandvoort gevaar ducht voor de kerke-lijke goederen.

Maar o. i. is het in elk geval een veeg teeken voor de reformatische kracht van deze nieuwe reformatie.

Onze vaders wisten wel hoe de kerken in de 16e eeuw moesten genoemd worden.

In 1886 hadden Kuiper en Rutgers terstond een naam gevonden: Ned. Geref. Kerken (Doleerende). En dat men in 1834 niet dadelijk den naam uit de 16e eeuw aannam, die thans de Geref. Kerken hebben, lag niet aan hen, maar aan de dwinglandij van de over-heid, die aan de „Afgescheidenen" den enkelen naam van Gereformeerd niet toestond.

Maar de leiders van de „anti-Assen Reformatie" schijnen maar geen naam te kunnen vinden.

Naar onze meening wijst dat nog op iets anders.

In de niet zonder ophef gegeven Beginselverklaring werd over menig punt wat gezegd.

Maar over het punt, waarop het conflict is gekomen, helaas niets.

Vragen blijven wel genoeg bestaan, juist over dit positieve punt:

Hoe staan de, we zullen ze nu maar noemen, Geref. Kerken van het Hersteld Kerkverband, in deze kwestie? Is er bij haar leervrijheid inzake de opvatting van Genesis 3?

Mag een predikant in haar midden b.v. beweren, dat we eigenlijk niet weten hoe de val geschied is; dat het er ook niets toe doet wat de zonde in het Paradijs ge-weest is? Is het voldoende om gevrijwaard te zijn tegen toepassing van de kerkelijke tucht als hij spreekt van eene „hoogere werkelijkheid"? Is het bij deze kerken geoorloofd, dat een predikant Genesis 3 beschouwt als een mythe, en zal hij door het prediken van dat gevoelen in botsing komen met de kerkeraden, of met de classis?

Staan deze kerken op het standpunt, dat „de letter-lijke" of een a n d e r e verklaring mag gegeven worden in de prediking — eene a n d e r e en dat in den ruim-sten zin?

We weten het niet en misschien weet niemand het.

Of zijn de enkele predikanten van die kerken, en on-der hen de leidende figuren, het daarover niet eens?

Anti-Assen is m. i. geen basis voor eene nieuwe kerk-formatie.

En iets positiefs over de kwestie die tot het „Aan-vankelijk Resultaat" heeft geleid is tot heden nog niet uitgesproken.

Misschien komt dat nog.

En laten we dan hopen, dat we dan tevens licht ont-vangen of in deze Geref. Kerken het ook zal vrij staan het standpunt van „de letterlijke verklaring" of een andere in te nemen tegenover andere historische ge-beurtenissen, die in den Bijbel worden verhaald b.v. tegenover de geboorte en de opstanding van Christus.

Inderdaad, men heeft vrijheid gevraagd en voor zich gehandhaafd. Het is niet onmog-elijk, dat het gebruik maken van de vrijheid straks in een vorm optreden zal, die de vragers zelf voor vreemde verschijnselen plaatst.

Waar is hier, in dit punt, het geloof dezer be-lijdende kerk?

Want het gaat om de kerk, niet om de domi-nees.

K. S.

Naschrift. Een lezer vestigt mijn aandacht er op, dat door Ds v. Gheel Gildemeester wel heel terecht schande geroepen is, over de schending van den naam van Sadoe Soendar Singh, en dat deze auteur er terecht tegen toont, dat men dezen man, die nog leeft, als onbetrouwbaar voorstelt, maar, zoo zegt hij, hetzelfde gebeurt tegenwoordig nog op veel erger manier met de dooden, wier nagedachtenis wordt besmet door de klacht, dat zij eigenlijk onbetrouwbaar waren: immers, ze zou-den anders spreken en schrijven, dan zij dachten. Hij herinnert aan het misbruik dat van den naam Bavinck gemaakt wordt. Men durft in kringen, die over Sadoe Soendar's goede getuigenis van eer-lijkheid waken, wel hardop of zachtkeus een man als Bavinck, die zich niet meer verdedigen kan, beschuldigen van erger dingen, dan die, waartegen men inzake den Sadoe protesteert.

De lezer heeft volkomen gelijk. Zoowel in het constateeren van het verschijnsel in het algemeen als in het aanwijzen van die tegenstrijdigheid in soms denzelfden kleinen kring. Met Ds v. G. G. zeggen we: Dat staat dien kring lang niet netjes.

K. S.